

Troligen var det årtiondets inte största, men kanske det mest spektakulära trafikstockning som inträffat på en svensk riksväg. Drabbade var alla på rull just då på Enköpingsvägen, en del av den dåtida pulsådern genom Mälardalen till och från Stockholm. Från väster till öster och öster till väster byggdes köerna snabbt upp. Epicentrum för eländet visade sig ligga dryga kilometern väster om landsvägens passage av Barkarby järnvägsstation i Järfälla.

Det skall ha hänt Luciadagen år 1957, samma år som Sovjetunionen överraskade världen med att sända upp en "konstgjord himlakropp" i en omloppsbanan kring jorden. Vi lärde oss att det flygande föremålet var en satellit och att den hette Sputnik.

Alla gick med näsan i vädret för att få en skymt av underverket, som med förbluffande precision med jämna mellanrum återkom som en vandrande, lysande diod på himlen. Bergslagsbladet berättade om en hemmansägare i Julita som spanade efter fenomenet genom det upprullade tygtaket i sin Folkla. I skyn såg han inte ett skit, men samtidigt inte heller grannens brevlåda.

Nu var det inte Sputniken som orsakade kaoset på Enköpingsvägen, men indirekt dess mer lågflygande släktingar, en rote jaktflygplan av typ J 34 Hawker

Hunter tillhörande det svenska flygvapnet. För riksvägen på platsen strök tätt förbi F8, Kungliga Svea Flygflottilj, ett då ytterst aktivt militärt förband.

Som en egen liten värld var F8 uppbyggt kring sina fyra divisioner, där tre var flygande och den fjärde markbunden. Till den senare hörde skrivbiträden, meteorologer, vissa transportenheter, handräckningspersonal och så radarfolket, de som användes för såväl stridsledning som biträden till trafikledarna i flottiljtornet.

Från det pampiga kanslihuset styrde flottiljchefen, översten Sven Ugglå, verksamheten med järnhand. Men inte stramare än att han då och då kunde blanda sig med de värnpliktiga i stora matsalen, helst de tisdagar på året då Flygvapnets Musikkår kom på besök och lirade storbandsjazz, samtidigt som köket, under befäl av husmor Asta, bjöd de värnpliktiga på bruna böror med knaperstekt fläsk.

Även om överste Ugglå hade koll på det mesta, kunde han från sitt tjänsterum inte se allt. Han hade till exempel inte den totala bilden över landningsbanan. Det hade däremot personalen i flygledartornet. Vässade kikare, kraftig belysning, landningsradar och andra av den tidens tekniska finesser gjorde att man därifrån dygnet runt kunde se allt som rörde sig kring, runt, ovanför och utanför banan i båda

riktningarna. Därmed kunde man ständigt ge jaktpiloterna i landande och startande flygplan effektiv support.

I Barkarby-tornet fanns två röda säkerhetsknappar. Med den ena tände man varningslampor för biltrafiken då flygplan söderifrån via Mäläröarna kom in för landning över Enköpingsvägen.

Tryckte man på den andra vecklade en fångstryssa ut sig i banänden. Ryssjan skulle fånga upp eventuella överlöpare som landat från motsatt håll, men inte lyckats få stopp före landsvägen.

Det som nu hände, skedde minuterna före lunch då det firades Lucia på flottiljen med ljus i håret på vackra Ragna, civilanställd på andra divisionen, och med framträdanden av den populära musikkåren. I flygledartornet var man därför angelägna att snabbt hinna ner till matsalen, som låg en bra bit bort. Inte minst den biträdande värnpliktige radarobservatören, som slagit på varningsljusen på Enköpingsvägen för en rote J34:or vilka från Norrköping svepte in över riksvägen. Sen blev det för samtliga i tornet bråttom värre till markan, där vapnets musikanter inledde med "The Saints go marching in" och "Fly me to the Moon".

Mitt i ett specialarrangemang av "Tomtarnas vaktparad" rapporterade flottiljvaktens över det interna högtalarsystemet om tilltagande köbildning ute på Enköpingsvägen. Där varnade intensivt blinkande rödljus för en rote J34 Hawker Hunter som landat drygt en halvtimme tidigare!

Det kan nämnas att Flygvapnets Musikkår avslutade sin Lucia-konsert på Kungliga Svea Flygflottilj i Barkarby med den på den tiden oerhört populära orkesterledaren Harry Arnolds signaturmelodi "Stand by".

Sven Lindahl